

Csörgőalma gyümölcsöskert

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság régi fajtákat felkutató, megőrző és bemutató kertje

Almák

Csörgőalma

Októberre beérő, de nem télálló alma. Két színváltozata ismert: sárgás-zöldes és piros-sötétpiros. Alakja kissé kúpos. Jellegzetessége, hogy nagy magháza van, melyben éretten rázaskor zörögnek, csörögnek magjai, nevét is erről kapta.

Vasalma

Nagy termésű, pirosas színű, jellegtelen ízű téli alma, inkább állati takarmánynak használták. Jellegzetessége, hogy lehullva a fáról, a lomb alól is szedhető, nem fagy meg a termése.

Egéralma

Augusztus-szeptemberben érik ovális, hosszúkas termése, mely citromsárga alapon piros csíkos. Éretten húsa lisztes, ízletes.

Eperalma

Közepes méretű, sárgás színű pirosra beérő alma. Héján sűrűn elszórva apró fehér pöttyök láthatók. Húsa fehér, lédús, zamatos, héja vékony. Szeptember végére érik be. Téltre nem tartható el.

Mákalma

Nyáron, július-augusztusban érő alma, termése fehérből a citromsárgába hajló, lapos-kerek alakú. Jellegzetes ízű, finom édes, alkalmas aszalásra.

Batul (batuly, narancsalma, üvegalma)

Hungarikum, ez a közép nagyságú, szabályosan lapított gömb alakú, elsőrendű téli alma, mely több száz éves fajta. Október elején szüretelhető, húsa kemény, bő levű, aromás, kellemesen édes-savas, jól tárolható.

Húsvéti Rozmaring (Entz rozmaring)

Hazai eredetű, kései érésű fajta, decembertől júniusig fogyasztható. A gyümölcs héja vastag, viaszos, zöldessárga, a napos oldalon pirossal mosott. Húsa kemény, de bő levű, kissé savanykás, fűszeres illatú, kiváló asztali alma.

Piros pogácsa alma

Novemberben érik be, márciusig elálló, ízletes, lapított, szabálytalan formájú alma. Színe sárgászöld és piros cirmos. A termés bőre vékony, fényes, kissé zsiros tapintású, húsa fehér, omlós, savanykás, borízű. Fehér színű változata a fehér pogácsaalma.

Jonatán

Az 1800-as években New York államban jött létre, hazánkban fő fajtává az 1990-es években vált. Itt az Őrségben az eredeti fajta őrződött meg. Októberre beérő, közép nagy, szabályos kúpos gömb alakú téli alma, termései beérve élénkpirosak, jól tárolható. A termés héja vékony, fényes, húsa sárgásfehér, leveses, savanykás-édes, nagyon jó ízű, roppanós.

Masanszki (musánszki) alma

Az Őrségben általánosan elterjedt. Novemberre beérő, kissé lapított gömb alakú, beérve aranysárga színű téli alma, melyen rozsdafoltok találhatóak. Húsa fehér, tömött, fűszeres zamatú.

Tökalma

Nagy méretű, lapított alakú a gyümölcs, alapszíne sárgás, melyet jellegzetes lilás-rózsaszín csíkozottság borít a teljes felszínén. Héja vékony, húsa fehér, lédús, ízes, gyengén savas. Nagy mérete miatt szívesen használták süteményekbe tölteléknek, lepényekhez, rétesekhez. Érés ideje szeptember második fele.

Szilvák – ringlók

Búzaérő szilva (búzaszilva)

Legkorábban érő, kerek termésű szilvánk, már július elejére-közepére megérik. Héja pirosas-kékes színű, húsa zöldessárga. Nem magvaváló. Leginkább pálinkát főznek belőle.

Duránci szilva

Gyümölcse kerekded, héja kék, kissé hamvas. Húsa leves, zamatos, édes, gyengén savas. Nem magvaváló, kocsánya rövid, virága fagyérzékeny. Korán érik, már július közepén-végén. Lekvárt és pálinkát főznek belőle.

Dobzu szilva

A besztercei szilvánál gömbölyűbb. Húsa narancsos színű, magvaváló.

Hódosi szilva

Hosszúkás alakú, lilás-rózsaszínes héjú, sárga húsú szilva. S termés viszonylag nagy, magvaváló.

Besztercei szilva

Régi hazai fajtánk, első írásos említése 1522-ből való. Gyümölcse kicsi, középnagy, magvaváló. Héja sötétkék, hamvas fehér bevonattal. Kiváló ízű gyümölcs, néhány változata muskotályos. Szeptemberben érik. Felhasználása változatos, főleg lekvárt, aszalványt készítenek belőle.

Piros-sárga szilva

Hosszúkás alakú. Héja éretlenül világoszöld, éretten narancsos-piros, hamvas. Gyümölcse szép és ízletes, magvaváló. Érése július második felére tehető.

Sárga szilva (sár szilva)

Hosszúkás a termése, éretlenül zöldes-citromsárga, éretten aranysárga, hamvas. Húsa is narancssárga, szép és édes. Magvaváló, július második felében érik.

Piros ringló

Termése kerek, 4-5 cm-es. Héjja éretten lilás-piros, hamvas. Húsa narancssárga. Édes. lédús, ízes gyümölcs. Július végére beérik.

Fehér ringló

Termése kerek, közepes, inkább apró. Héja éretten halványzöld, hamvas. Húsa zöldes-sötétsárga, édes. Augusztus közepére megérik, magvaváló.

Piros mirabolán

Nem nemesített vad alanyfaj. Színváltozata lehet sárga, piros, bordó is. Ágvégei tövisben végződnek. Általában bőven terem. A gyümölcs apró, kerek, apró hegyes maggal. Húsa sárga, édes, de nem magas a savtartalma, nem magvaváló. Terméséből lekvárt, pálinkát főznek.

Körték

Sózóköрте

Szeptemberre megérik, lehullik, a fa alatt puhul meg termése, mely erősen kövecses. Puhulás után összezúzzák, pálinkát főznek belőle. A legjobb pálinka alapanyag.

Tüskésköрте

Július második felében, augusztus elején érő, nyári körte, friss fogyasztásra. Aszalható a termése. Nagy, terebélyes koronájú sűrű ágrendszerű a fa.

Kisasszony körte

Augusztusban érik meg, puhulás idején megbarnul. Magháza köves, jó ízű, édes a termése, mustja. Régen favályuban megtörték, kisajtolták, mustját fogyasztották, vagy ételecetet készítettek belőle.

Árpás körte) árpával érő körte)

Régi fajta, már a római írók is ezen a néven emlegetik, azóta biztosan termesztik Pannóniában. Egy 1326-os oklevélben is megemlítik: „quandam arborem piry Árpával érő nominati”. A legkorábban érő körte, már júniusban érik. Gyümölcse kicsi, körte alakú, hosszú szárú. Éretten sárga, aranysárga, húsa fehéres, gyengén illatos. terebélyes koronájú, erőteljes termékeny fa.

Lómonyu körte

Augusztusban érő körte, friss fogyasztásra való. A termés egyik fele bepirosodik, jellegzetes varasodás lehet rajta, közepes méretű. Jó ízű, édes leveses körte.

Vérbélű körte

A termés augusztusban érő, kerekded formájú, közepes méretű. Húsa pirosodik, a magháza is vöröses. Finom, jó ízű gyümölcs.

Császárköрте

Általánosan ismert, elterjedt körtefaj. Október végére érik be. Középnagy termésű, héja sima, fénylő, éretten élénksárga, napos felén élénkpirossal mosott. Pontozata sötétbarna, apró. Húsa szép fehér, vajszerű, nagyon finom, szétolvadó, cukros, kellemesen fűszeres ízű. Nyári változata augusztus közepén érik.

Téli macskafej körte

Termése nagy, körte alakú, hasas. Kocsánya rövid. A héj pontozása sötétbarna, apró, helyenként összefüggő. Éretlenül zöldes-barna, éretten sárgásbarnává válik. Utóérő fajta, október közepén, végén szedhető, jól tárolható. A termés lédús, kevésbé kövecses, ízes.

Hódos téli körte

A termés hasas, szinte gömb alakú, kocsánya szinte nincs is. Héja barnán pontozott, alji részén sűrűn pontozott. Szeptember közepére, végére érik be. Húsa vajszerű, omlós, gyengén kövecses, jóízű.

Héberkörte

A termés közepes méretű, alakja aszimmetrikus, egyik oldalára hasas. Éréskor a zöld színből sötét sárgává, napos oldalon pirosodóvá válik. Kocsánya közepes hosszú. Húsa vajszerű, ízes. Érés ideje augusztus első fele.

Hosszúnyakú körte

Apróbb méretű, karcsú alakú, gyengén hasasodó a termése. Kocsánya közepesen hosszú. Éréskor a zöld szín érett sárgára változik. Húsa omlós, lédús, illatos. Bőtermő fajta.

Gesztenye, cseresznye, berkenye, áfonya, barack

Házi berkenye

Középkori gyümölcsfajunk, emlékeit a dunántúli szőlőhegyek több évszázados hagyásfái őrzik. Szubmediterrán, dél-európai domb- és hegyvidéki elterjedésű faj. Leveli páratlanul szárnyaltak, termése nyakas vagy gömbölyded körte alakú 3-4 cm-es, éretten sárga, pirosodó, októberre megérik, megbarnul, szotyósodik, ekkor válik élvezhetővé. Lekvárt, befőttet is készítenek belőle.

Fekete áfonya

Lombhullató törpecserje, földön kúszó hajtásaival terjed. termése sötétkék, feketés, erősen festő, édes, különleges zamatú. Savanyú talajon, nagy telepeket alkot. A gyümölcs június közepére, végére érik be. Levelét teának gyűjtötték, gyümölcsét étkezésre és befőttként hasznosították. Természetvédelmi oltalom alatt áll.

Szelídgesztenye

Legöregebb gyümölcsfáink a szelídgesztenyék, becslések szerint 600-800 évig is élélnek. A fa erős növekedésű, bőven terem. Gyümölcse főzni és sütni való.

Sárga-kétszínű cseresznye

Közepes méretű, egyik oldalon sárgás, másik oldalon pirosodó termésű gyümölcs. Magja viszonylag nagy. A termés édes, lédús, június végére érik be.

Sárga cseresznye

Közepes, apróbb szemű cseresznye, kocsánya hosszú. A gyümölcs éretten okkersárga. Finom édes, lédús, június második felére érik be.

Nagy szemű ropogós cseresznye

A vendvidékről, Felsőszölnökről begyűjtött gyümölcs. A termés nagy szemű, fényes, bordó-feketére érik, édes, lédús. Kocsánya rövid, magja viszonylag kicsi. Érés ideje június második fele.

Óriásszemű cseresznye

Termése nagy szemű, éretten is csak pirosodó, héja fényes, vékony. Húsa fehéres, bepírosodó. Kocsánya hosszú, magja viszonylag nagy. Érés ideje június második fele.

Parasztbarack

Magról kelt, elvadult őszibarack. Fája középnagy, igénytelen, ellenálló. Rendszeresen terem. Gyümölcse apró-közepes méretű, húsa fehér, zölde-fehér, édes, illatos, vastagon

nemezes-molyhos, a kőmag körül sötétpiros, rostos, magvaváló. Terméseit aszalványként is feldolgozzák, a keményen szedett gyümölcs jól eltartható.

Kurta noah (sárga, zöld noah)

Helyi direkt termő szőlőfajtánk (a direkt termő azt jelenti, oltás nélkül, közvetlenül telepíthető). A fürt tömött, rövid, a szemek gömbölyűek. Október végére érik be, éretten a szemek érintésre lepotyognak. Színváltozata lehet sárga, halványzöld. A szőlőszemek héja vastag, belül a hús labdaszerűen egybeáll, illatos, ízletes. Rothadásra kényes.

Kormin (komin)

Helyi direkt termő szőlőfajtánk. A fürt laza, hosszúm, a szemek éretten kékek, hamvasak. A szőlőszem héja vastag, a húsa egybeálló. Jellegzetes illata van. Mustja, bora halvány rózsaszín, illatos. Fehér színű változata is van.